

Konflikt ve věku rozbité veřejnosti

 nationalinterest.org/feature/conflict-age-fractured-publics-209826

Zatímco Spojené státy sklouzávají do konfliktů na Blízkém východě a na Ukrajině, komentátoři vyvolali přízrak „třetí světové války“. Konfrontace mezi Spojenými státy a jejich rivaly Čínou, Ruskem a Íránem nepochybně zesílila a nelze vyloučit možnost širšího požáru. Přesto je nepravděpodobné, že by skutečný velmocenský konflikt připomínal světové války ve dvacátém století. Slabost zúčastněných států vystupuje jako možná určující rys současné soutěže. Hlavní rivalové, kteří nejsou schopni provádět rozsáhlou lidovou a ekonomickou mobilizaci, nemají možná jinou možnost, než se spoléhat primárně na zástupné, informační, politické a ekonomické válčení a zároveň se vyhýbat rozsáhlým konvenčním bojům.

Přestože ekonomická výhoda USA nad všemi ostatními zeměmi zůstává nesporná, její politické slabosti se zhoršily. Průzkumy ukazují, že důvěra ve federální vládu zůstává na historických minimech, přičemž asi 15 procent vyjádřilo důvěru vládě, že „většinu času dělá to, co je správné“. Akutní stranictví ještě více nahlodalo prezidentovu akceschopnost. Žádná krize v posledních dvou desetiletích neshromáždila veřejné mínění kolem prezidenta. Místo toho každá krize pouze poskytla potravu pro politické frakce, aby shromáždily příznivce a kritizovaly své soupeře. Virus COVID-19 zabil například přes milion Američanů, ale pandemie zemi nestáhla dohromady. Místo toho se to stalo další příležitostí pro vzájemné obviňování a stranické hašteření.

Čína, Rusko a Írán také vykazují stejně závažné známky domácí slabosti. Aby posílila ochabující podporu, spoléhá čínská vláda na neúnavné represe a indoktrinaci. Navzdory těmto snahám se veřejná podpora pohybuje kolem 50-70 procent a pravděpodobně klesá, protože ekonomika zpomaluje, vyhlídky se zhoršují a problémy s korupcí a nekalými praktikami přetrvávají. Se zmenšující se populací a špatně řízenou ekonomikou čelí Rusko ponuré budoucnosti. Mnozí hlasovali nohama, přičemž milion lidí uprchl ze země od začátku války proti Ukrajině. Íránská vláda zůstává hluboce nepopulární a uchýlila se k brutálnímu násilí, aby potlačila vlny lidových protestů.

Křehká úroveň veřejné podpory činí strategie masové mobilizace, které vůdci na vrcholu průmyslového věku praktikovali, téměř nemožnými. Ve druhé světové válce například Spojené státy a jejich spojenci, včetně Sovětského svazu a Spojeného království, udržovali obranné rozpočty rovnající se 40 procentům HDP nebo vyšší. Tyto výdaje byly hrazeny masivním zvýšením daní, zejména pro ty s vysokými příjmy. Národní odvod zahrnující 10-20 procent mužské populace nabobtnal armády a umožnil jim bojovat celé roky bez ohledu na ohromující ztráty. Naproti tomu výdaje na obranu USA dosáhly vrcholu těsně nad 6 procenty HDP během „globální války proti terorismu“ po ničivých útocích z 11. září. Také ruské vojenské výdaje dosáhly vrcholu na úrovni přibližně 6 procent HDP. Žádná ze zemí neodváděla své občany ve svých příslušných válkách. Americká armáda po krátkých oddechových úsecích doma otočila vojáky zpět do Iráku a Afghánistánu. A přestože Moskva tvrdí, že současná válka na Ukrajině je bojem o „přežití Ruska“, doplnila vojenské ztráty odsouzenými i chudými cizinci, které přitahoval slib okázalých výplat v případě smrti vojáka. Vědomy si křehkosti veřejné podpory, současné válečné země obecně udržovaly daně nízké, zajistily stálý tok spotřebního zboží a uvalily břemeno bojů na nepatrnou menšinu.

Eskalace k velké válce tedy vypadá stále méně pravděpodobně. Geopolitický boj bude mít pravděpodobně jinou formu než nedávné světové války. Klíčové rozdíly mohou zahrnovat následující:

Za prvé, do soutěží se může zapojit pouze malá menšina populace. Naprostá většina obyvatel v každé zemi zůstane neangažována nebo nabídne nanejvýš pasivní podporu. Mohou podporovat vojenskou operaci, ale jen tak dlouho, dokud pro ni nemusí nic obětovat. Asi 80 procent americké veřejnosti zpočátku podporovalo války v Iráku a Afghánistánu. Odpor proti odvodu nebo vyšším daním na financování války však zůstal tak silný, že je americká vláda nikdy nezmínila.

Podobně ruská veřejnost vyjádřila silnou podporu válce na Ukrajině, ale pokud ji to bude stát málo. Moskva, která si je vědoma křehkosti podpory, provedla omezenou brannou povinnost, převážně z chudších menšinových regionů, přičemž do značné míry ušetřila politicky významnou etnickou ruskou populaci. Ani Putin neriskoval obecnou válečnou daň pro veřejnost. Slabá podpora veřejnosti klade tvrdá omezení na schopnost vlád zvýšit konkurenční úsilí nebo udržet válku vysoké intenzity.

Zadruhé, slabá a rozdělená veřejná podpora by se mohla stát trvalým rysem soutěže. Ve Spojených státech vzrostla politická opozice vůči podpoře Izraele, když palestinské oběti narůstaly tvář v tvář krvavým izraelským ofenzívám. V Kongresu jsou demokraté ohledně konfliktu hluboce rozděleni, někteří požadují větší podporu pro Palestinu, zatímco jiní trvají na dlouhodobých závazcích vůči Izraeli. Zvýšil se i politický odpor vůči americké podpoře Ukrajiny. Někteří zákonodárci se pozastavili nad cenou americké obranné podpory, která přesáhla 43 miliard dolarů. Jiní požadovali, aby bylo vynaloženo více zdrojů na potřeby domácí bezpečnosti, jako je například jižní hranice země.

Problém se také neomezuje na Spojené státy. Američtí rivalové se potýkají s vlastními problémy rozdělené a slabé podpory války, i když je to kvůli jejich autoritářské politice hůře vidět. Všichni dohlíželi na rozsáhlé represe za účelem kontroly projevů nespokojenosti, ale stále se objevují známky odporu. Ruské extremistické milice zaútočily na vlastní armádu a neonacistická milice Svoboda Ruska otevřeně obhájuje svržení vlády Vladimira Putina. Opozice vůči íránské zahraniční politice vzrostla v regionech etnických menšin, které sympatizují s cíli íránských zástupných válek. V prosinci 2023 například skupina íránských židovských hackerů zavřela 70 procent íránských čerpacích stanic.

Kromě občasných teroristických útoků v oblastech etnických menšin, jako je Sin-t'iang, Čína zažila nižší míru opozice vůči své zahraniční politice, ale to je způsobeno především tím, že země není zapojena do žádné války. Podpora vojensky agresivních politik však zůstává nízká. Navzdory popularitě sjednocení Tchaj-wanu se například drtivá většina dotázaných občanů staví proti válce za účelem dosažení tohoto cíle. Ambivalenci vůči politice státu lze vidět na sílícím napětí země se Západem. Navzdory silné podpoře Putina ze strany státu malá online populace otevřeně sympatizuje s Ukrajinou. Hrstka čínských občanů se dokonce přihlásila do ukrajinské armády, aby bojovala proti Rusku.

Zatřetí, vlády budou čelit silné pobídce k levnému vedení válek. Kvůli jejich neschopnosti mobilizovat zdroje a obyvatelstvo národa mohou státy považovat udržení vysoce intenzivní války za obzvláště obtížné. Po rozsáhlých přípravách Rusko zahájilo velkou invazi na Ukrajinu. Přesto jeho neschopnost mobilizovat zdroje způsobila, že je závislý na odvedených menšinách, trestancích a cizincích, pokud jde o rekruty a prodej plynu k financování operací. Moskva, která není schopna přechodu na válečnou

ekonomiku, musela nakupovat zbraně a střelivo od bývalých klientů, jako je Severní Korea a Írán . Podobně se Spojené státy stáhly z Iráku a Afghánistánu částečně kvůli politickým sporům ohledně nákladů na operace .

Místo válek vysoké intenzity mohou země najít zástupné, informační, kybernetické a ekonomické války atraktivnější způsoby, jak udržet tlak na své protivníky. Proxy války nabízejí potenciální výhodu vykrvácení soupeře bez rizika vysokých ztrát vlastní armády. Využití dodavatelů, státních a nestátních spojenců a partnerů a bezpilotních systémů bude také pravděpodobně oslovovat vlády citlivé na politická rizika vojenských obětí a pro jejich relativní nákladovou efektivitu, protože smlouvy mohou být ukončeny , jakmile válka skončí. .

Kybernetické a informační operace by se mohly stát obzvláště důležitými díky nižším nákladům a potenciálně vyššímu výnosu ze zacílení na nespokojené nepřátelské populace. A naopak, vláda USA může potřebovat vyčlenit více zdrojů na boj s informačními operacemi protivníka . Dalším způsobem, jak vyvolat nepokoje, by mohla být opatření, která způsobují ekonomické potíže . Prostředky, které řeší naléhavé problémy vládnutí, budou rovněž zásadní pro zmírnění nespokojenosti, a tím podkopání výzev nepřátelských vlád.

Potřeba zajistit domácí bezpečnost a snížit lidovou nespokojenost při vedení konfliktu se zapojením pouze nepatrné menšiny populace naznačuje, že pro Spojené státy bude zapotřebí nový mentální rámec, aby zvládly výzvy, které představují soupeřící státy. Není příliš brzy začít plánovat a přemýšlet o tom, jak zajistit bezpečnost USA v éře křehké veřejné podpory.

Timothy R. Heath je vedoucí mezinárodní výzkumný pracovník v oblasti obrany ve společnosti RAND.

Obrázek: Shutterstock.com.